

SPIS TREŚCI

Zespół autorski	8
Wspomnienie o Profesorze Ryszardzie Krystku	9
Słowo wstępne	19
Rozdział 1. Wprowadzenie	23
1.1. Cel publikacji	24
1.2. Rys historyczny rozwoju bezpieczeństwa transportu	28
1.3. Rozwój motoryzacji na świecie i w Polsce w kontekście strategii poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	31
1.4. Polityka transportowa i polityka bezpieczeństwa ruchu drogowego	41
1.5. Systemowe podejście do problemu wypadków w transporcie	56
Rozdział 2. Społeczny i kulturowy kontekst funkcjonowania transportu	67
2.1. Główne czynniki skuteczności działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego we współczesnym świecie	68
2.2. Współczesny świat	70
2.2.1. Zmiany zachodzące w świecie – świat nowoczesny	70
2.2.2. Globalizacja	72
2.2.3. Najważniejsze zagrożenia współczesnego świata	73
2.2.4. Kondycja ponowoczesnej cywilizacji zachodniej	76
2.2.5. Współczesne społeczeństwo – cztery generacje	76
2.2.6. Dzisiejsza młodzież i jej problemy	77
2.3. Dominujące trendy w kulturze współczesnej	79
2.3.1. Postmodernistyczne rozumienie wartości i sensu życia	79
2.3.2. Konsumpcjonizm i hedonizm	81
2.3.3. Kult szybkości	83
2.3.4. „Kryzys wyobraźni”	85
2.4. Zaburzony stosunek jednostki do wspólnoty	86
2.4.1. Współczesne rozumienie wspólnoty	86
2.4.2. Negatywne rozumienie wolności	87
2.4.3. Kryzys autorytetu	88
2.4.4. Przestępczość a porządek społeczny	90
Rozdział 3. Historia działań prewencyjnych w ruchu drogowym w Polsce	95
3.1. Rozwój prawa o ruchu drogowym	96
3.1.1. Przepisy ruchu drogowego jako skutek rozwoju transportu	96
3.1.2. Znaki i sygnały drogowe	104

3.2. Działania prewencyjne Instytutu Transportu Samochodowego dla rozwoju bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce (1952–1992)	108
3.3. Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego i Program GAMBIT	121
3.4. Organizacja i finansowanie działań w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego	129
3.5. Tendencje w działaniach edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego ...	134
Rozdział 4. Rozwój motoryzacji a wypadki drogowe – trendy światowe	143
4.1. Wybrane kraje Unii Europejskiej (Francja, Szwecja, Wielka Brytania)	144
4.1.1. Francja	144
4.1.2. Szwecja	146
4.1.3. Wielka Brytania	148
4.2. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej i Kanada	149
4.2.1. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej	149
4.2.2. Kanada	152
4.3. Australia i Nowa Zelandia	154
4.3.1. Australia	154
4.3.2. Nowa Zelandia	156
4.4. Wnioski i rekomendacje dla Polski	158
Rozdział 5. Ewaluacja działań podejmowanych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego	163
5.1. Pojęcie ewaluacji	164
5.2. Cele i rodzaje ewaluacji	166
5.3. Etapy procesu ewaluacji	168
5.4. Kryteria ewaluacji	170
5.5. Metody i narzędzia zbierania danych	171
5.6. Ewaluacja w edukacji w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego	176
5.7. Tworzenie i ewaluacja programów edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego	179
Rozdział 6. Edukacja w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego – teoria i praktyka ..	185
6.1. Edukacja dzieci i młodzieży	186
6.1.1. Edukacja w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego jako dyscyplina pedagogiki ..	186
6.1.2. Edukacja w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego dzieci i młodzieży w Polsce i Unii Europejskiej	202
6.2. Kształcenie i egzaminowanie kierowców	214
6.2.1. Szkolenie i egzaminowanie kierowców jako jeden z obszarów edukacji	215
6.2.2. Współczesne poglądy na szkolenie kierowców i przykłady dobrych praktyk	216
6.2.3. Nowoczesna technologia w szkoleniu kierowców	227
6.2.4. Efektywność szkolenia kierowców	231
6.2.5. Szkolenie i egzaminowanie kierowców w Polsce	234
6.3. Kształcenie kadry zarządzającej flotą pojazdów	245

6.4. Kampanie promujące bezpieczeństwo ruchu drogowego	251
6.4.1. Kampanie edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego – teoria	251
6.4.2. Światowe Tygodnie Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego	254
6.4.3. Kampania „Klub Pancernika Klika w Fotelikach”	259
Rozdział 7. Psychologiczne aspekty zachowań ludzi w ruchu drogowym	265
7.1. Człowiek w ruchu drogowym – możliwości percepcyjne, poznawcze i uwarunkowania osobowościowe	266
7.2. Wybrane problemy bezpieczeństwa ruchu drogowego	271
7.2.1. Nadmierna prędkość jazdy	271
7.2.2. Substancje psychoaktywne w ruchu drogowym (alkohol, narkotyki, leki)	274
7.2.3. Stres a kierowca	282
7.2.4. Zmęczenie jako czynnik wypadkogenny	285
7.2.5. Zagrożenia związane z uczestnictwem w ruchu drogowym	290
7.3. Wypadki drogowe jako sygnał zaburzeń w systemie transportowym	295
7.3.1. Przyczyny wypadków drogowych	296
7.3.2. Trauma powypadkowa – skutki dla bezpieczeństwa	301
7.4. Nowe obszary badań psychologicznych nakierowane na podnoszenie bezpieczeństwa kierującego pojazdem	306
Rozdział 8. Bazy danych i wiedzy o bezpieczeństwie ruchu drogowego	317
8.1. Metody diagnozy i źródła danych zagrożeń w ruchu drogowym	318
8.1.1. Źródła danych krajowych	318
8.1.2. Źródła danych międzynarodowych	320
8.1.3. Metody diagnozy	321
8.2. Obserwatoria bezpieczeństwa ruchu jako bazy danych i wiedzy	327
8.3. Międzynarodowa Baza Danych OECD (IRTAD)	330
8.4. Europejska Baza Danych o Wypadkach Drogowych (CARE)	332
8.5. Polskie Obserwatorium Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego	335
Rozdział 9. Problemy bezpieczeństwa transportu drogowego wynikające ze zmieniającej się mobilności społeczeństwa	341
9.1. Mobilność społeczeństwa – zachodzące zmiany	342
9.2. Wpływ systemów automatyzujących jazdę na bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego	361
9.2.1. Wprowadzenie do automatyzacji	361
9.2.2. Potencjał wpływu systemów automatyzacji jazdy na bezpieczeństwo ruchu drogowego	363
9.2.3. Badania nad interakcją z systemami automatyzacji jazdy	364
9.3. Drogowy transport przyszłości dla osób z niepełnosprawnościami	371
Rozdział 10. Zakończenie	383
Zamiast zakończenia	384